

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูล
ในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report)
ของบริษัทจดทะเบียนในองค์ประกอบดัชนี SET100
Factors Influencing the Level of Disclosure in the
Annual Report (Form 56-1 One Report) of Listed
Companies In the SET100 Index Constituents

มณฑา เอ็มสวัสดิ์^{1*}
Monta Aemsawas^{1*}

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 84100

¹ Faculty of Management Sciences, Suratthani Rajabhat University, 84100, Thailand

*Corresponding author: E-mail address: monta.aem@sru.ac.th

(Received: November 29, 2023; Revised: May 5, 2024; Accepted: May 26, 2024)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัย ประกอบด้วย โครงสร้างธุรกิจ ผลกระทบของปีที่เปิดเผยข้อมูล ต้นทุนตัวแทน และโครงสร้างเงินทุน (ตัวแปรควบคุม) องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท (ตัวแปรอิสระ) และโครงสร้างผู้ถือหุ้น (ตัวแปรกำกับ) ที่มีอิทธิพลต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) (ตัวแปรตาม) ของบริษัทจดทะเบียนในองค์ประกอบดัชนี SET100 มีเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ รายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ปี 2564 และ 2565 (ปีล่าสุด) วิธีการวัดค่าตัวแปร และดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (แบบไม่ถ่วงน้ำหนัก) มีการทดสอบความเที่ยงตรงและทดสอบความเชื่อมั่นของข้อมูล เมื่อใช้ได้และยอมรับได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทั้งหมดที่ศึกษามีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยให้องค์ความรู้เพิ่มขึ้น ได้แก่ โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีผู้ถือหุ้นใหญ่อันดับหนึ่งถือหุ้นสูงกว่าร้อยละ 40.36 เป็นปัจจัยบ่งชี้เชิงลบทั้งอิทธิพลทางตรงที่มีต่อข้อมูลชุดย่อยของตัวแปรตาม และอิทธิพลทางอ้อมร่วมกับซีไอโอไม่ได้เป็นประธานกรรมการบริษัทและมีกรรมการตรวจสอบเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีต่อทั้งข้อมูลชุดย่อยและข้อมูลทั้งหมดของตัวแปรตาม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทนเมื่อผู้ถือหุ้นรายใหญ่ถือหุ้นสูงขึ้นมีผลกระทบต่อความสอดคล้องของข้อมูลทางบัญชีลดลง

คำสำคัญ: ลักษณะเฉพาะของธุรกิจ ต้นทุนตัวแทน กลไกการกำกับดูแลกิจการ โครงสร้างผู้ถือหุ้น การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี

Abstract

This research is empirical research with the objective of studying factors including business structure, impact of year of disclosure, agency costs, and capital structure (control variables); board composition (independent variables); and ownership structure (moderator variable) influencing the level of disclosure in the annual report (Form 56-1 One Report) (dependent variable) of listed companies in the SET100 index constituents. The data under study were collected from the annual report (Form 56-1 One Report) for 2021 and 2022 (the most recent year). For the methods for measuring variables and disclosure index (unweighted), a reliability test and confidence test were undertaken. After its practicality was confirmed, the data were analyzed and the results were interpreted according to the research objectives. The results found that all factors studied influence the level of disclosure in the annual report (Form 56-1 One Report) with statistical significance as required. The research findings showed that all the factors being examined influenced dependent variables with statistical significance. It can be claimed that the results contributed to additional knowledge, including the ownership structure with the largest shareholder holding shares at higher than 40.36 percent as a negative indicator containing both a direct influence on a subset of information of the dependent variable and indirect influence with the CEO that was not the chairman of the board of directors and having the audit committee being a certified public accountant on both a subset of information and all of the information of the dependent variable. This is consistent with agency theory, when the large shareholders hold higher shares, the impact on the consistency of accounting information decreases.

Keywords: Firm-specific Characteristics, Agency Costs, Corporate Governance Mechanism, Ownership Structure, Disclosure in the Annual Report

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ออกประกาศปรับปรุงการจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (แบบ 56-2) โดยได้รวมมกรายงานทั้งสองแบบเข้าด้วยกันและเรียกว่า รายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) จะเริ่มใช้บังคับกับการยื่นรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2564 เป็นการยกระดับมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนและบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนให้สอดคล้องกับพัฒนาการของมาตรฐานสากล ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนในการนำปัจจัยนอกเหนือจากข้อมูลทางการเงินมาวิเคราะห์เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน ข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินหมายความว่าความรวมถึงข้อมูลการดำเนินธุรกิจเพื่อความยั่งยืนโดยธุรกิจนั้นจะมีกระบวนการดำเนินงานที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับกิจการที่ดี ถูกจัดเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ผู้ลงทุนสามารถนำมาพิจารณาทั้งด้านโอกาสและความเสี่ยงของการดำเนินธุรกิจของบริษัทได้ ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทตามแบบ 56-1 One Report นอกจากจะช่วยลดภาระการจัดทำรายงานให้เหลือเพียงฉบับเดียวแล้ว ยังเป็นการตอบโจทย์ผู้ลงทุนที่คาดหวังให้บริษัทที่ต้องการเข้าไปลงทุนเป็นกิจการที่มีความยั่งยืน [1]

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ ก.ล.ต. ได้ออกประกาศดังกล่าวข้างต้นได้เกิดปัญหาการตกค้างบัญชีตัวอย่างเช่น บริษัท สตาร์ค คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (STARK) โดยพบการตกแต่งบัญชี 25,000 ล้านบาทโดยประมาณ ระหว่างปี พ.ศ. 2564 – 2565 ซึ่งผู้บริหารชุดใหม่ได้ทำการปรับตัวเลขในงบการเงินปี พ.ศ. 2564 ได้แก่ รายการลูกหนี้การค้า ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้จากการขาย และกำไรสุทธิ จากกรณีนี้มีข้อสังเกตว่า STARK เป็นบริษัทจดทะเบียนในองค์ประกอบดัชนี SET100 (รายชื่อหลักทรัพย์ที่ใช้คำนวณดัชนี SET100 ณ วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2565) และมีบริษัทตรวจสอบบัญชีที่อยู่ใน Big4 ก็สามารถตกแต่งบัญชีได้ [2] ทำให้เกิดความจำเป็นในการปรับปรุงคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินบนพื้นฐานแนวคิดที่สำคัญของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ก็คือ การเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน (Full Disclosure) ซึ่งมีทั้งการเปิดเผยข้อมูลภาคบังคับ (Mandatory disclosure) และการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ (Voluntary disclosure) [3]

เครื่องมืออย่างหนึ่งที่สำคัญเกี่ยวกับปัญหานี้มีความเกี่ยวข้องกับการรับประกันคุณภาพความโปร่งใสและความรับผิดชอบเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งสามารถกำหนดได้ว่าเป็นกลไกที่เชื่อมโยงผลประโยชน์ของเจ้าของบริษัทและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ และวิธีที่คณะกรรมการและฝ่ายบริหารใช้หน้าที่ของตน [4] เป็นกรอบการทำงานที่ปกป้องสิทธิของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยแสดงว่าการควบคุมภายในและการตรวจสอบของคณะกรรมการบริษัทที่มีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินที่เชื่อถือได้ [5] ความจำเป็นในการกำกับดูแลกิจการเกิดขึ้นจากความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ได้แก่ นักลงทุน ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ (ทั้งเจ้าหนี้เงินกู้และเจ้าหนี้ตราสารหนี้) คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร และพนักงานในโครงสร้างองค์กร เป็นต้น [6] ผลประโยชน์ทับซ้อนเหล่านี้มักเกิดขึ้นจากสองสาเหตุหลัก ประการแรก ผู้เข้าร่วมแต่ละคนมีวัตถุประสงค์และความชอบที่แตกต่างกัน ประการที่สอง ผู้เข้าร่วมมีข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์เกี่ยวกับการกระทำ ความรู้ และความชอบของแต่ละคน [7]

มีนักวิจัยจำนวนมากได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเฉพาะของธุรกิจ ต้นทุนตัวแทน กลไกการกำกับดูแลกิจการ โครงสร้างผู้ถือหุ้น และการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี โดยใช้ตัวแปรที่น่าสนใจจำนวนหนึ่งจากมุมมองที่แตกต่างกันในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันและมีผลลัพธ์ที่หลากหลายเกี่ยวกับความ

สัมพันธ์นี้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมนำไปสู่แรงจูงใจ (หรือข้อจำกัด) ของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) อยู่ในระดับสูง (หรือระดับต่ำ) ในสภาพแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในองค์ประกอบดัชนี SET100 โดยมีการนำเสนอในลำดับต่อไป ได้แก่ วัตถุประสงค์ (Objective) ระเบียบวิธีการวิจัย (Methodology) สรุปผล (Results) และการอภิปรายผล (Discussion)

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์หลัก (โดยมีการกำหนดประเภทของตัวแปร) เพื่อศึกษาปัจจัย ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรควบคุม (Control variables: CV) ได้แก่ โครงสร้างธุรกิจ (Business structure) ผลกระทบของปีที่เปิดเผยข้อมูล (Impact of year of disclosure) ต้นทุนตัวแทน (Agency costs) และโครงสร้างเงินทุน (Capital structure) ตัวแปรอิสระ (Independent variables: IV) ได้แก่ องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อย (Board and Sub-board composition) และตัวแปรกำกับ (Moderator variable: MO) คือ โครงสร้างผู้ถือหุ้น (Ownership structure) ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม (Dependent variable: DV) คือ ระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ของบริษัทจดทะเบียนในองค์ประกอบดัชนี SET100 โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย แบ่งเป็น 4 ข้อ ได้แก่

(1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควบคุม ได้แก่ โครงสร้างธุรกิจ ผลกระทบของปีที่เปิดเผยข้อมูล ต้นทุนตัวแทน และโครงสร้างเงินทุน กับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ของบริษัทจดทะเบียนในองค์ประกอบดัชนี SET100

(2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อย กับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ของบริษัทจดทะเบียนในองค์ประกอบดัชนี SET100 โดยมีโครงสร้างธุรกิจ ผลกระทบของปีที่กำหนด ต้นทุนตัวแทน และโครงสร้างเงินทุน เป็นตัวแปรควบคุม

(3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกำกับ คือ โครงสร้างผู้ถือหุ้น กับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ของบริษัทจดทะเบียนในองค์ประกอบดัชนี SET100 โดยมีโครงสร้างธุรกิจ ผลกระทบของปีที่กำหนด ต้นทุนตัวแทน และโครงสร้างเงินทุน เป็นตัวแปรควบคุม

(4) เพื่อศึกษาตัวแปรกำกับ คือ โครงสร้างผู้ถือหุ้น ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อย กับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ของบริษัทจดทะเบียนในองค์ประกอบดัชนี SET100 โดยมีโครงสร้างธุรกิจ ผลกระทบของปีที่กำหนด ต้นทุนตัวแทน และโครงสร้างเงินทุน เป็นตัวแปรควบคุม

จากวัตถุประสงค์การวิจัยภายใต้ทฤษฎีหลัก ซึ่งประกอบด้วย ทฤษฎีการบัญชีเชิงบวก (Positive theory of accounting) ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมาย (Legitimacy theory) ทฤษฎีตัวแทน (Agency theory) และ ทฤษฎีการพึ่งพาทรัพยากร (Resource dependency theory) สามารถสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ตามภาพที่ 1 (Figure 1) ดังนี้

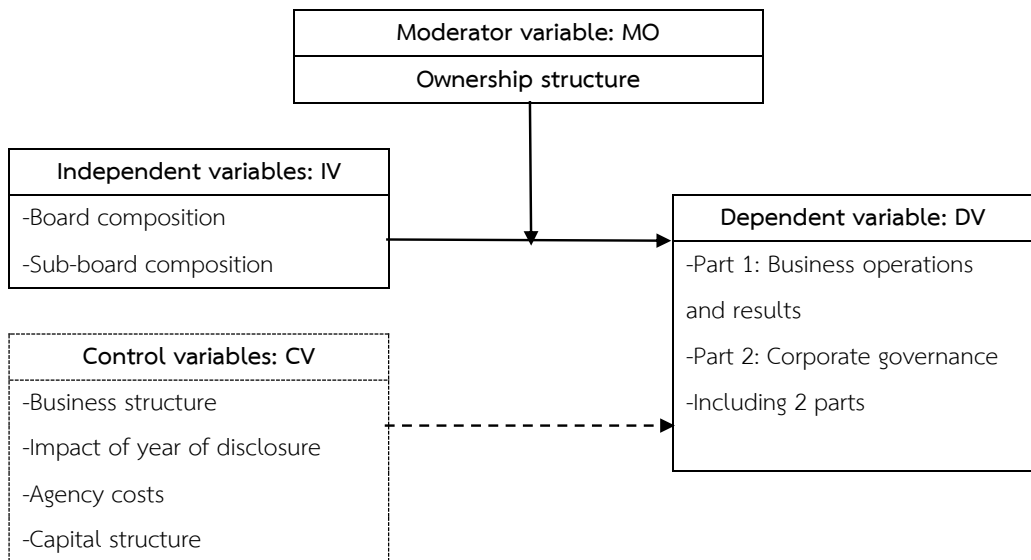

Figure 1. Conceptual framework of the research

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical research) ซึ่งใช้แหล่งข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ของบริษัทจดทะเบียนในองค์ประกอบดัชนี SET100 (ประกาศเมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2566) สำหรับปี พ.ศ. 2564 เป็นปีแรกที่เริ่มใช้รายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ของบริษัทจดทะเบียน และปี พ.ศ. 2565 เป็นปีล่าสุดที่มีรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ปรากฏในข้อมูลออนไลน์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (<https://www.set.or.th/company-profile/information>) เหตุผลที่ศึกษาบริษัทจดทะเบียนในองค์ประกอบดัชนี SET100 เพราะเป็นบริษัทจดทะเบียนที่มีหลักทรัพย์ขนาดใหญ่ สภาพคล่องสูง และผ่านการคัดเลือกทั้งด้านมูลค่าการซื้อขายและปริมาณหุ้นซื้อขายที่มีขนาดใหญ่ 100 อันดับแรก จึงเป็นที่สนใจของผู้ลงทุนส่วนใหญ่เนื่องจากมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวของดัชนีหุ้นของ SET รวมทั้งเป็นการศึกษาตามงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนหน้านี้ ตัวอย่างเช่น [8-9] เป็นต้น การศึกษาครั้งนี้มีการสร้างเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย วิธีการวัดค่าตัวแปรควบคุม ตัวแปรอิสระ และตัวแปรกำกับ และตัวแปรตาม คือ รายการตรวจสอบดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) แบบไม่ถ่วงน้ำหนัก ดังนี้

วิธีการวัดค่าสำหรับตัวแปรควบคุม ตัวแปรอิสระ และตัวแปรกำกับ ปรากฏตามตารางที่ 1 (Table 1) ดังนี้

Table 1. Measurement method for control variables, independent variables, and moderator variable

Variables	Acronym (sign)	Measurement method	Previous researches
Business structure			
CV1: Total assets size	TASIZ (+)	Natural logarithm of total assets	[8]
Impact of year of disclosure			
CV2: The specified year	YEAR (+)	The specified year is the most recent year (Year 2022), (Dummy) is Yes = 1, No = 0	[9, 10-12]
Agency costs			
CV3: Ratio of SG&A expenses to Total Sales	RSGTS (-)	SG&A expenses / Total Sales	[13]
Capital structure			
CV4: Short-term debt to total assets ratio	STDTA (+)	Short-term debt / total asset	[14]
Board composition factor			
IV1: Board size	BOSIZ (+/-)	Total number of executive, non-executives and independent directors on the board	[15]
IV2: CEO is not the chairman	CENCH (+/-)	The existence of CEO is not the chairman, (Dummy) is Yes = 1, No = 0	[15]
IV3: Proportion of independent directors on board	PRIND (+/-)	Number of independent directors on the board / Board size	[15]
Sub-board composition factor			
IV4: Audit Committee has a certified public accountant	ACCPA (+/-)	There is at least 1 member of the audit committee who is a certified public accountant, (Dummy) is Yes = 1, No = 0	[12, 16]
IV5: Remuneration committee size	RCSIZ (+/-)	Total number of executive, non-executives and independent directors on the Remuneration committee	[9]
Sub-board composition factor			
IV6: Remuneration committee' s independent directors number	RCIND (+/-)	Total number of independent directors on the Remuneration committee	[9]
Ownership structure			
MO: High shareholding of the number one largest shareholder	HSHARE (+/-)	There is the number one largest shareholder who owns shares directly, indirectly and from the same family above median, (Dummy) is Yes = 1, No = 0	[17]

วิธีวัดค่าตัวแปรตาม มีวิธีการวัดค่าระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ของบริษัทจดทะเบียน ตามคู่มือจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปี แบบ 56-1 One Report ที่ยอมรับมาจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ [1] เป็นแบบไม่ถ่วงน้ำหนัก (Unweighted disclosure index) ได้แก่ มีหรือไม่มีการเปิดเผยข้อมูล นอกจากนี้ในแต่ละรายการที่ตรวจสอบควรจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ “มีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี” “ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี” และ “ไม่เกี่ยวข้อง/ไม่เหมาะสม (Not applicable หรือ N/A) ที่จะมีการเปิดเผยข้อมูล” โดยมีการประเมินการตรวจสอบรายการจากกรณีศึกษาว่ามีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี แบ่งเป็น 3 กรณี ได้แก่ มีการเปิดเผยข้อมูล “ต่ำกว่าเกณฑ์” “เป็นไปตามเกณฑ์” และ “สูงกว่าเกณฑ์” ทุกข้อ และมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ 0 คะแนน = ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล; 1 คะแนน = มีการเปิดเผยข้อมูลต่ำกว่าเกณฑ์; 3 คะแนน = มีการเปิดเผยข้อมูลเป็นไปตามเกณฑ์; และ 5 คะแนน = มีการเปิดเผยข้อมูลสูงกว่าเกณฑ์ [18] โดยมีสูตรในการคำนวณระดับค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูล (LEVEL) ดังนี้

$$LEVEL = TOTS / m$$

โดย TOTS (Total score disclosure) หมายถึง คะแนนรวมสูงสุดที่ได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) และ m (Maximum number of items) หมายถึง จำนวนรายการที่คาดว่าจะมีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) จะมีค่าเท่ากับจำนวนรายการสูงสุด อย่างไรก็ตาม เมื่อมีรายการไม่เหมาะสม (Not applicable: N/A) ที่จะใช้วัดค่าการประเมินการตรวจสอบรายการ จะตัดรายการนี้ออกจากรายการตรวจสอบ ดังนั้น จำนวนรายการที่คาดว่าจะมีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) จะมีค่าน้อยกว่าจำนวนรายการสูงสุด เมื่อได้ระดับค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูล (LEVEL) ที่มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 ถึง 5.00 เสร็จแล้วนำมาแปลความหมายเป็นระดับ ของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี มีค่า 4.01-5.00 หมายถึง อยู่ในระดับสูงที่สุด 3.01-4.00 หมายถึง อยู่ในระดับสูง 2.01-3.00 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง 1.01-2.00 หมายถึง อยู่ในระดับต่ำ และ 0.01-1.00 หมายถึง อยู่ในระดับต่ำที่สุด

วิธีการประมวลผลข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้สถิติในการวิจัย ได้แก่ การคำนวณค่าสถิติพรรณนา (Description Statistics) และการวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น (Hierarchical Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ * 0.10, ** 0.05, *** 0.01 ซึ่งมีการใช้ในการวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนหน้านี้ ตัวอย่างเช่น [9, 12, 16, 19-22] เป็นต้น ปัญหาในการใช้การวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น (Hierarchical Regression Analysis) คือ การเกิด Multicollinearity ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาซึ่งสามารถเกิดได้ในส่วนที่ 1 ก่อนนำตัวแปรควบคุม ตัวแปรอิสระ และตัวแปรกำกับ ไปใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น (Hierarchical Regression Analysis) โดยกำหนดค่าความสัมพันธ์ถ้ามีค่ามากกว่า 0.80 จะเกิดปัญหาจากการที่ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก (Multicollinearity) [16] และส่วนที่ 2 เมื่อตัวแปรอยู่ในการวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น (Hierarchical Regression Analysis) การเกิด Multicollinearity ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา เมื่อค่า VIF มากกว่า 10 หรือค่า Tolerance (TOL) น้อยกว่า 0.10 และการเกิด Autocorrelation วัดค่าจาก Durbin-Watson (D.W.) เมื่อมีค่าระหว่าง 1.50-2.50 แสดงว่าไม่มีอัตตสัมพันธ์ในข้อมูล (Autocorrelation) [23]

การวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น (Hierarchical Regression Analysis) สำหรับการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 4 ขั้น โดยมีรูปแบบของสมการที่ยอมรับมาจาก Muller et al. [24] ดังนี้

การวิเคราะห์การถดถอยขั้นที่ 1 นำตัวแปรควบคุมเข้าสมการ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยย่อยที่ 1

$$DV_{ji} = \beta_0 + \beta_1 TASIZ_i + \beta_2 YEAR_i + \beta_3 RSGTS_i + \beta_4 STDTA_i$$

(1)

การวิเคราะห์การถดถอยขั้นที่ 2 นำตัวแปรอิสระเข้าสมการ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยย่อยที่ 2

$$DV_{ji} = \beta_0 + \beta_1 TASIZ_i + \beta_2 YEAR_i + \beta_3 RSGTS_i + \beta_4 STDTA_i + \beta_5 IV_{ki}$$

(2)

การวิเคราะห์การถดถอยขั้นที่ 3 นำตัวแปรกำกับเข้าสมการ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยย่อยที่ 3

$$DV_{ji} = \beta_0 + \beta_1 TASIZ_i + \beta_2 YEAR_i + \beta_3 RSGTS_i + \beta_4 STDTA_i + \beta_5 IV_{ki} + \beta_6 HSHARE_i$$

(3)

การวิเคราะห์การถดถอยขั้นที่ 4 นำตัวแปรร่วมระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรกำกับเข้าสมการ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยย่อยที่ 4

$$DV_{ji} = \beta_0 + \beta_1 TASIZ_i + \beta_2 YEAR_i + \beta_3 RSGTS_i + \beta_4 STDTA_i + \beta_5 IV_{ki} + \beta_6 HSHARE_i + \beta_7 IV_{ki} \cdot HSHARE_i$$

(4)

ประเภทของอิทธิพลร่วม (Type of interaction effects) มี 4 ประเภท [25] ดังนี้

ผลการวิจัยจากขั้นที่ 4	ผลการวิจัยจากขั้นที่ 3	
	ตัวแปรกำกับมีผลต่อตัวแปรตาม	ตัวแปรกำกับไม่มีผลต่อตัวแปรตาม
ตัวแปรร่วมระหว่างตัวแปรกำกับกับตัวแปรอิสระไม่มีผลต่อตัวแปรตาม	ประเภทของอิทธิพลร่วม ประเภทที่ 1: None	ประเภทของอิทธิพลร่วม ประเภทที่ 2: Homologizer
ตัวแปรร่วมระหว่างตัวแปรกำกับกับตัวแปรอิสระมีผลต่อตัวแปรตาม	ประเภทของอิทธิพลร่วม ประเภทที่ 3: Quasi	ประเภทของอิทธิพลร่วม ประเภทที่ 4: Pure

สรุปผล

ผลการศึกษาของตัวแปรตาม ประกอบด้วย ระดับค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) แบบไม่ถ่วงน้ำหนัก จำนวน 12 ด้าน พบว่า ข้อมูลทุกรายการมีระดับค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) อยู่ระหว่าง 2.01-3.00 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นรายการ DV3 และ DV10 อยู่ระหว่าง 3.01-4.00 หมายถึง อยู่ในระดับสูง

ผลการศึกษาของตัวแปรควบคุม ตัวแปรอิสระ และตัวแปรกำกับ ปีจจัยปี พ.ศ. 2565 ที่ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2564 ได้แก่ CV1: TASIZ ค่าเฉลี่ยของเลขกำลังฐาน 2 เท่ากับ 11.47; CV3: RSGTS ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.87 เท่า และ IV6: RCIND ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16 คน ปีจจัยปี พ.ศ. 2565 ที่ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มต่ำลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2564 ได้แก่ IV1: BOSIZ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.70 คน; IV3: PRIND ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.43 เท่า; IV5: RCSIZ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 คน และ MO: HSHARE ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 40.80% และค่ากลาง (Median) เท่ากับ 40.36% และปีจจัยปี พ.ศ. 2565 ที่จำนวนบริษัทมีแนวโน้มต่ำลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2564 ได้แก่ IV2: CENCH จำนวนเท่ากับ 48 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 48.00 และ MO: HSHARE จำนวนเท่ากับ 79 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 79.00 และปีจจัยปี พ.ศ. 2565 ที่ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2564 ได้แก่ CV4: STDTA ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.28 เท่า และปีจจัยปี พ.ศ. 2565 ที่จำนวนบริษัทมีแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2564 ได้แก่ CV2: YEAR จำนวนเท่ากับ 100 บริษัท คิดเป็น 100.00 และ

IV4: ACCPA จำนวนเท่ากับ 42 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 42.00

ผลการวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น (Hierarchical regression analysis) ส่วนที่ 1 ก่อนนำตัวแปรควบคุม ตัวแปรอิสระ และตัวแปรกำกับ ไปใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น (Hierarchical Regression Analysis) สรุปผลการวิจัยส่วนที่ 1 พบว่า มีค่าต่ำสุด เท่ากับ 0.00 และค่าสูงสุด เท่ากับ 0.60** ไม่มากกว่า 0.80 จึงสามารถนำตัวแปรที่ศึกษาทุกตัวแปร ไปใช้ในส่วนที่ 2 ต่อไป และส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น (Hierarchical regression analysis) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยสรุปผลการวิจัยส่วนที่ 2 ปรากฏตามตารางที่ 2 (Table 2) มีดังต่อไปนี้

Table 2. Summary of the results of the hierarchical regression analysis between the studied variables that have a positive/negative influence on the level of disclosure in the annual report (Form 56-1 One Report) for the year 2021-2022 and the test statistical values

Variables that have a positive/negative influence on Dependent variables	Dependent variables	Test statistical values			
		F Change	D.W.	Beta	TOL/VIF
Step 1: Bring the CV into the equation according to sub-research objective 1					
CV1: TASIZ	DV10	2.12*	1.86	0.16**	0.93/1.08
CV2: YEAR	DV1	2.47**	1.80	0.18**	1.00/1.00
CV3: RSGTS	DV1	2.47**	1.80	-0.13*	1.00/1.00
CV4: STDTA	DV3	2.74**	2.11	0.13*	0.93/1.08
Step 2: Bring the IV into the equation according to sub-research objective 2					
IV1: BOSIZ	DV7	3.70*	1.89	0.16*	0.69/1.45
	DV8	6.12**	1.72	0.21**	0.69/1.45
	DV9	6.52**	1.73	0.22**	0.69/1.45
IV1: BOSIZ	DV11	5.12**	1.65	0.19**	0.69/1.45
IV2: CENCH	DV3	2.82*	2.11	-0.12*	0.96/1.04
IV3: PRIND	DV1	2.86*	1.77	-0.13*	0.87/1.16
	DV3	5.06**	2.13	-0.17**	0.87/1.16
IV4: ACCPA	DV8	2.77*	1.80	-0.12*	0.98/1.02
IV5: RCSIZ	DV2	3.64*	1.87	-0.14*	0.98/1.02
	DV4	6.43**	1.73	-0.18**	0.98/1.02
	DV6	3.31*	1.84	-0.13*	0.98/1.02
	DV10	5.11**	1.88	-0.16**	0.98/1.02

Table 2. Summary of the results of the hierarchical regression analysis between the studied variables that have a positive/negative influence on the level of disclosure in the annual report (Form 56-1 One Report) for the year 2021-2022 and the test statistical values (Continued)

Variables that have a positive/negative influence on Dependent variables	Dependent variables	Test statistical values			
		F Change	D.W.	Beta	TOL/ VIF
Step 3: Bring the MO into the equation according to sub-research objective 3					
MO: HSHARE	DV4	4.46**	1.75	-0.15**	0.96/1.04
Step 4: Bring the interaction terms between independent and moderator variables into the equation according to sub-research objective 4					
IV2: CENCH x MO: HSHARE	DV9	5.83**	1.76	-0.31**	0.29/3.40
IV2: CENCH x MO: HSHARE	DV11	5.51**	1.74	-0.31**	0.29/3.40
IV2: CENCH x MO: HSHARE	DV12	4.06**	1.76	-0.26**	0.29/3.40
IV4: ACCPA x MO: HSHARE	DV11	3.16*	1.73	-0.22*	0.33/2.99

Statistically significant at the *0.10, **0.05, ***0.01 level

Remarks: Part 1: Business operations and results DV1: Structure and operations of the group, DV2: Risk management, DV3: Driving business for sustainability, DV4: Management analysis and explanation, DV5: General and important information, DV6: Includes data of Part 1, **Part 2: Corporate governance** DV7: Corporate governance policy, DV8: Corporate governance structure and important information, DV9: Report on key performance results in corporate governance, DV10: Internal control and related transactions, DV11: Includes data of Part 2, and **Including 2 parts** DV12: Includes all of data

จากตารางที่ 2 (Table 2) สรุปผลการวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้นระหว่างตัวแปรที่ศึกษา มีดังต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 นำตัวแปรควบคุม (CV) เข้าสมการ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ ตามวัตถุประสงค์ย่อยที่ 1 พบว่า CV1: TASIZ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ DV10 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05; CV2: YEAR มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ DV1 ที่ระดับ 0.05; CV3: RSGTS มีความสัมพันธ์เชิงลบกับ DV1 ที่ระดับ 0.10 และ CV4: STDTA มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ DV3 ที่ระดับ 0.10 ขั้นที่ 2 นำตัวแปรอิสระ (IV) เข้าสมการ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยย่อยที่ 2 พบว่า IV1: BOSIZ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ DV7, DV8, DV9 และ DV11 ที่ระดับ 0.10, 0.05, 0.05, และ 0.05 ตามลำดับ; IV2: CENCH มีความสัมพันธ์เชิงลบกับ DV3 ที่ระดับ 0.10; IV3: PRIND มีความสัมพันธ์เชิงลบกับ DV1 และ DV3 ที่ระดับ 0.10 และ 0.05 ตามลำดับ; IV4: ACCPA มีความสัมพันธ์เชิงลบกับ DV8 ที่ระดับ 0.10; IV5: RCSIZ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับ DV2, DV4, DV6 และ DV10 ที่ระดับ 0.10, 0.05, 0.10 และ 0.05 ตามลำดับ และ IV6: RCIND มีความสัมพันธ์เชิงลบกับ DV10 ที่ระดับ 0.10 ขั้นที่ 3 นำตัวแปรกำกับ (MO) เข้าสมการ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ ตามวัตถุประสงค์

การวิจัยย่อยที่ 3 พบว่า MO: ผู้ถือหุ้นใหญ่อันดับหนึ่งครอบครองหุ้นสูง (HSHARE) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับ DV4 ที่ระดับ 0.05 และขั้นที่ 4 นำตัวแปรร่วมระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรกำกับ (IV x MO) เข้าสมการเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยย่อยที่ 4 พบว่า MO: HSHARE มีอิทธิพลเชิงลบต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ IV2: CENCH กับ DV9, DV11 และ DV12 ที่ระดับ 0.05, 0.05 และ 0.05 (ตามลำดับ) และมีอิทธิพลเชิงลบต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ IV4: ACCPA กับ DV11 ที่ระดับ 0.10 และสรุปผลการวิเคราะห์ประเภทตัวแปรกำกับ MO: HSHARE เป็นประเภทตัวแปรกำกับบริสุทธิ์ (Pure moderator)

อภิปรายผล

อภิปรายผลการศึกษาของระดับค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) (ตัวแปรตาม) ผลการศึกษาพบว่าข้อมูลทุกรายการมีระดับของการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นรายการ DV3 และ DV10 อยู่ในระดับสูง และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกรายการ เหตุผลที่เป็นไปได้มาจากแรงจูงใจที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน เป็นการเพิ่มเติมการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการตัดสินใจ เกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารต้องการออกทุนใหม่ผ่านตราสารทุนหรือตราสารหนี้ในตลาดหลักทรัพย์ การรับรู้ของนักลงทุนที่มีต่อความไม่สมดุลของข้อมูลระหว่างผู้บริหารและนักลงทุนภายนอกจำเป็นต้องลดลง [26] เมื่อผู้บริหารที่มีความสามารถเกี่ยวกับการคาดการณ์รายได้ในอนาคตจะส่งสัญญาณความสามารถของผู้บริหารโดยการเปิดเผยข้อมูลได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนเพื่อการรับรู้ของนักลงทุนเป็นหนึ่งในปัจจัยกำหนดมูลค่าตลาดของบริษัท [27]

อภิปรายผลการวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น (Hierarchical regression analysis) ตามวัตถุประสงค์การวิจัยย่อยที่ 1

ปัจจัยด้านโครงสร้างธุรกิจ คือ ขนาดของสินทรัพย์รวม (TASIZ) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในระดับ 0.05 ซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยก่อนหน้านี้ ตัวอย่างเช่น [8, 10-11, 21-22] เป็นต้น และสอดคล้องกับ ทฤษฎีการบัญชีเชิงบวก (Positive theory of accounting) ได้อภิปรายว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล ได้แก่ ภาษี กฎระเบียบ แผนค่าตอบแทนการจัดการ ต้นทุนการทำบัญชี และต้นทุนทางการเงิน นำมารวมกันเป็นแบบจำลองที่คาดการณ์ว่าบริษัทขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะประสพกับการโอนความมั่งคั่งเนื่องจากมีการแทรกแซงกิจการภายใน (ต้นทุนทางการเงิน) ดังนั้น บริษัทขนาดใหญ่มองหาที่จะลดการคุกคามจากการแทรกแซงของรัฐบาลและระดับของการวิพากษ์วิจารณ์สาธารณะจึงเปิดเผยข้อมูลทางการเงินมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก เพื่อเพิ่มชื่อเสียงและภาพลักษณ์สาธารณะของบริษัทขนาดใหญ่ [28]

ปัจจัยด้านผลกระทบของปีที่เปิดเผยข้อมูล คือ ปีที่เปิดเผยข้อมูล (YEAR เป็นปีล่าสุด) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในระดับ 0.05 ซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยก่อนหน้านี้ ตัวอย่างเช่น [9, 10-12] เป็นต้น และสอดคล้องกับทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมาย (Legitimacy theory) เกิดขึ้นเมื่อ ก.ล.ต. ได้ออกประกาศเริ่มใช้บังคับรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) กับการยื่นรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2564 ถือเป็นการยกระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนอยู่ในระดับสูงกว่าปีก่อนหน้า ซึ่งสะท้อนการประกอบธุรกิจภายใต้การกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนใช้ประกอบการตัดสินใจและนำไปสู่พัฒนาการของตลาดทุนโดยรวมเพิ่มขึ้น [1]

ปัจจัยด้านต้นทุนตัวแทน คือ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ (RSGTS) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในระดับ 0.10 ซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยก่อนหน้านี้ ตัวอย่างเช่น [29] เป็นต้น และสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน (Agency theory) ได้อธิบายว่าผู้บริหารมีข้อมูลที่เป็นความลับที่นักลงทุนต้องการและไม่เต็มใจที่จะเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวสู่สาธารณะ เว้นแต่จะได้รับสิ่งจูงใจที่เหมาะสม [30] และสามารถคาดว่าผู้บริหารจะเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานเฉพาะยอดรวม [27]

ปัจจัยด้านโครงสร้างเงินทุน คือ อัตราส่วนหนี้สินหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม (STDTA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในระดับ 0.10 ซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยก่อนหน้านี้ ตัวอย่างเช่น [8, 10, 12] เป็นต้น และสอดคล้องกับทฤษฎีการพึ่งพาทรัพยากร (Resource dependency theory) ได้อธิบายว่าองค์กรต่าง ๆ ไม่ใช่องค์กรที่เป็นอิสระ แต่ต้องพึ่งพาเครือข่ายขนาดใหญ่ขององค์กรภายในสภาพแวดล้อม ซึ่งพวกเขาจะต้องพยายามจัดการทรัพยากรเพื่อความอยู่รอด [31] และธุรกิจที่มีการจัดหาเงินทุนอย่างสูงมากจึงก่อให้เกิดต้นทุนการตรวจสอบควบคุมดูแลมากขึ้นตามไปด้วยเพื่อที่จะลดการเพิ่มขึ้นของต้นทุนการตรวจสอบควบคุมดูแล ธุรกิจจะต้องทำการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น [6]

อภิปรายผลการวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น (Hierarchical regression analysis) ตามวัตถุประสงค์การวิจัยย่อยที่ 2

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า BOSIZ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในระดับ 0.10 และ 0.05 ซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยก่อนหน้านี้ ตัวอย่างเช่น [11-12, 21-22] เป็นต้น และสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทนเชิงบวก (Positive agency theory) การกำหนดขนาดของคณะกรรมการบริษัทจะต้องประกอบด้วยกรรมการบริษัทไม่น้อยกว่าเจ็ดคนและไม่เกินสิบห้าคนมีลักษณะเชิงคุณภาพของคณะกรรมการบริษัทนำไปสู่แรงจูงใจ (เชิงบวก) ของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูล จึงส่งผลทำให้ระดับของการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับสูงขึ้น [32] นอกจากนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า CENCH, PRIND, ACCPA, RCSIZ และ RCIND มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในระดับ 0.10 และ 0.05 ซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยก่อนหน้านี้ ตัวอย่างเช่น [10, 12, 19-20, 22, 29] เป็นต้น และไม่สอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทนเชิงบวก (Positive agency theory) เหตุผลที่เป็นไปได้มาจากการกระทำของกรรมการอิสระอาจไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากอิทธิพลทางวัฒนธรรมในประเทศกำลังพัฒนากรรมการอิสระมักจะถูกเลือกโดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ทางสังคมและครอบครัวมากกว่ามาตรฐานทางวิชาชีพหรือประสบการณ์ของกรรมการอิสระที่มีศักยภาพ [10] นอกจากนี้ การวิเคราะห์โครงสร้างคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งเช่นกันจะทำให้เข้าใจการทำงานภายในได้ดีขึ้นว่ามีความโปร่งใสในกระบวนการควบคุมการตัดสินใจหรือไม่ [19]

อภิปรายผลการวิเคราะห์การถดถอยโดยลำดับขั้น (Hierarchical regression analysis) ตามวัตถุประสงค์การวิจัยย่อยที่ 3 และวัตถุประสงค์การวิจัยย่อยที่ 4

ปัจจัยด้านโครงสร้างผู้ถือหุ้นคือผู้ถือหุ้นใหญ่อันดับหนึ่งครอบครองหุ้นสูง (HSHARE) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในระดับ 0.05 และ มีอิทธิพลเชิงลบต่อความสัมพันธ์ระหว่าง CENCH และ ACCPA กับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในระดับ 0.10 และ 0.05 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ได้สนับสนุนผลการวิจัยก่อนหน้านี้ ตัวอย่างเช่น [16] เป็นต้น โดย HSHARE เป็นตัวแปรกำกับประเภทตัวแปรกำกับบริสุทธิ์ (Pure moderator) และสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน (Agency theory) ได้อธิบายว่าผู้บริหารเป็นกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่มีความสำคัญ เมื่อผู้บริหารเพิ่มระดับความเป็นเจ้าของขึ้นจนถึงระดับที่มีอำนาจในการควบคุมบริษัทจะนำมาซึ่งการหาประโยชน์เพื่อตนเองเท่ากับเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหมด [33]

นอกจากนี้ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่เป็นผู้บริหารเมื่อการถือหุ้นสูงขึ้นมีผลกระทบต่อความสอดคล้องของข้อมูลทางบัญชีลดลง [34]

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้สนับสนุนทฤษฎีที่ใช้ จากการผสมผสานทฤษฎีต่าง ๆ เข้าด้วยกันจะดีที่สุด [35] ดังนี้

(1) **การนำผลการวิจัยไปใช้สนับสนุนทฤษฎีที่นำไปสู่แรงจูงใจ (เชิงบวก) ของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูล** ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าทฤษฎีการบัญชีเชิงบวก คือ TASIZ ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมาย คือ YEAR ทฤษฎีการพึ่งพาทรัพยากร คือ STDTA และทฤษฎีตัวแทนเชิงบวก คือ BOSIZ จะช่วยเพิ่มคุณภาพการตรวจสอบและลดข้อได้เปรียบที่ได้รับจากการระงับข้อมูล จึงนำไปสู่แรงจูงใจ (เชิงบวก) ของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูล และการเปิดเผยข้อมูลการคาดการณ์ช่วยให้นักลงทุนประเมินความสามารถของผู้บริหารในการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจได้ดีขึ้น [27] จึงส่งผลทำให้ระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) อยู่ในระดับสูงขึ้น

(2) **การนำผลการวิจัยไปใช้ทั้งสนับสนุนและไม่สนับสนุนทฤษฎีที่นำไปสู่ข้อจำกัด (เชิงลบ) ของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูล** ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ด้านหนึ่งไม่สนับสนุนทฤษฎีตัวแทนเชิงบวก ได้แก่ CENCH, PRIND, ACCPA, RCSIZ และ RCIND อีกด้านหนึ่ง สนับสนุนทฤษฎีตัวแทน ได้แก่ RSGTS และ HSHARE เป็นตัวแปรกำกับประเภทตัวแปรกำกับบริสุทธิ (Pure moderator) แทนที่จะช่วยเพิ่มคุณภาพการตรวจสอบและลดข้อได้เปรียบที่ได้รับจากการระงับข้อมูล กลับนำไปสู่ข้อจำกัด (เชิงลบ) ของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูล และผู้บริหารไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่อาจส่งผลกระทบต่อสถานการณ์การแข่งขันของบริษัทในตลาด แม้ว่าจะส่งผลให้ต้นทุนที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นก็ตาม อาจกล่าวได้ว่าต้นทุนที่เกี่ยวข้องนี้แสดงถึงความเสียเปรียบทางการแข่งขัน [36] จึงส่งผลทำให้ระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) อยู่ในระดับต่ำลง

ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้สนับสนุนการทำงาน

(1) **การกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน** ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าข้อมูลทุกรายการมีระดับค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นรายการ DV3 และ DV10 อยู่ในระดับสูง ดังนั้น ก.ล.ต. ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดทำคู่มือแบบแสดงรายการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) เป็นรายด้านและภาพรวมทั้ง 2 ส่วน พร้อมกับคำอธิบาย แนวปฏิบัติ คำแนะนำ และตัวอย่างประกอบ เพื่อเป็นแนวทางให้บริษัทจดทะเบียนสามารถเปิดเผยข้อมูลได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน เป็นการเพิ่มเติมการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการสนใจของนักลงทุน ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่มจากนำการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วนในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ไปใช้

(2) **การกำหนดให้มีการส่งเสริมและการปรับปรุงการดำเนินงานของผู้บริหาร** ด้านหนึ่ง ควรมีการส่งเสริมการดำเนินงานของผู้บริหารเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูล ได้แก่ TASIZ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.47; YEAR เป็นปีล่าสุด; STDTA มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.28 เท่า และ BOSIZ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.70 คน อีกด้านหนึ่ง ควรมีการปรับปรุงการดำเนินงานของผู้บริหารเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงลบต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูล ได้แก่ RSGTS มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.87 เท่า; CENCH คิดเป็นร้อยละ 48.00; PRIND มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.43 เท่า; ACCPA คิดเป็นร้อยละ 42.00; RCSIZ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 คน และ

RCIND มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16 คน

(3) การกำหนดให้มีระบบตรวจสอบควบคุมดูแลให้สอดคล้องกับการรักษาสมดุล ก.ล.ต. ควรมีการพัฒนาระบบตรวจสอบควบคุมดูแลให้สอดคล้องกับการรักษาสมดุลโดยการปรับปรุงการดำเนินงานของผู้บริหารให้เปลี่ยนจากปัจจัยบังคับข้อจำกัด (เชิงลบ) เป็นปัจจัยบังคับแรงจูงใจ (เชิงบวก) ที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า HSHARE มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 40.80% และค่ามัธยฐาน เท่ากับ 40.36% โดยมีผู้ถือหุ้นใหญ่อันดับหนึ่งมีการควบคุมเมื่อถือหุ้นมากกว่าร้อยละ 25 มีอำนาจเต็มที่จากการออกเสียงเพื่อมีอิทธิพลสำคัญต่อธุรกิจโดยตรง และโดยอ้อมเมื่อร่วมกับ CENCH และ ACCPA เท่านั้น ซึ่งผู้ถือหุ้นใหญ่อันดับหนึ่งครอบครองหุ้นสูงกว่าร้อยละ 40.36 ได้เปลี่ยนความขัดแย้งเดิมระหว่างการเปิดเผยข้อมูลของผู้บริหารกับผู้ถือหุ้น เป็นระหว่างผู้ถือหุ้นรายใหญ่กับผู้ถือหุ้นรายย่อย [37]

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

- (1) ควรมีการวิจัยเรื่องนี้ซ้ำอีกในช่วงเวลาอื่น ทั้งนี้เมื่อเวลาเปลี่ยนไปบริษัทจดทะเบียนในองค์ประกอบดัชนี SET100 อาจเปลี่ยนไป เนื่องจากมีการทบทวนหุ้นทุก 6 เดือนที่สามารถเข้าไปอยู่ใน SET100 ได้
- (2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระดับของการเปิดเผยข้อมูลระหว่างวิธีไม่ถ่วงน้ำหนัก วิธีถ่วงน้ำหนัก และวิธีอื่นที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เนื่องจากแต่ละวิธีจะแสดงถึงข้อมูลมีความสำคัญเพื่อผู้ใช้แต่ละกลุ่มแตกต่างกันได้
- (3) ควรมีการศึกษาเรื่องนี้เพิ่มเติมเมื่อมีการแบ่งออกเป็นส่วนและจำนวนรายการใหม่จะส่งผลทำให้ระดับคะแนนที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจทำให้มีปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมขึ้นได้

References

- [1] SEC (The Securities and Exchange Commission). (2020). *Manual for preparing the annual data entry form/annual report, Form 56-1 One Report*. <https://publish.sec.or.th/nrs/8619s.pdf>. (In Thai)
- [2] The Bangkok Insight. (2023). *What's in the "STARK" statement? Summary of account decoration of 25000 million*. <https://www.thebangkokinsight.com/news/stock-finance/1123115/>. (In Thai)
- [3] Gunawan, H., & Lina, E.O. (2015). Mandatory and voluntary disclosure of annual report on investor reaction. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 5 (Special Issue), 311-314.
- [4] OECD. (2004). *OECD principles of corporate governance, organization for economic co-operation and development*. <https://www.oecd.org/corporate/ca/corporategovernanceprinciples/31557724.pdf>.
- [5] Melvin, C., & Hirt, H. (2005). Corporate governance and performance: A brief review and assessment of the evidence for a link between corporate governance and performance. *Journal of Business and Finance*, 8(6), 269-278.

- [6] Jensen, M.C., & Meckling, W.H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3, 305-360.
- [7] Imam, M., & Malik, M. (2007). Firm performance and corporate governance through ownership structure: Evidence from Bangladesh Stock Market. *International Review of Business Research Papers*, 3(4), 88-110.
- [8] Dian, F., Handayani Siti Ragil, H.S., & Rahayu Sri Mangesti, R.S. (2019). The influence of firm characteristics, corporate governance and capital structure on islamicity disclosure index: A study of companies listed in Jakarta Islamic index during period of 2012-2016. *RJOAS*, 7(91), 112-131. <https://doi.org/10.18551/rjoas.2019-07.12>.
- [9] Kanapathippillai, S., Johl, S.K., & Wines, G. (2016). Remuneration committee effectiveness and narrative remuneration disclosure. *Pacific-Basin Finance Journal*, 40(B), 384-402.
- [10] Alnabsha, A., Abdou, H.A., Ntim, C.G. & Elamer, A.A. (2018). Corporate boards, ownership structures and corporate disclosures: Evidence from a developing country. *Journal of Applied Accounting Research*, 19(1), 20-41. <https://doi.org/10.1108/JAAR-01-2016-0001>.
- [11] Alqahtani, A.S.H. (2019). Accounting disclosure and corporate governance mechanisms in Kingdom of Saudi Arabia [Doctoral dissertation, Victoria University]. https://vuir.vu.edu.au/40444/1/ALQAHTANI%20Abdulrahman-%20thesis_nosignature.pdf.
- [12] Jahid, M.A., Rashid, M.H.U., Hossain, S.Z., Haryono, S., & Jatmiko, B. (2020). Impact of corporate governance mechanisms on corporate social responsibility disclosure of publicly-listed banks in Bangladesh. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(6), 061 – 071.
- [13] Owusu, A., & Weir, C. (2017). Agency costs, ownership structure and corporate governance mechanisms in Ghana. *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, 14(1), 63-84.
- [14] Kyriazopoulos, G. (2017). Corporate governance and capital structure in the periods of financial distress: Evidence from Greece. *Investment Management and Financial Innovations*, 14(1-1), 254-262. [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.14\(1-1\).2017.12](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.14(1-1).2017.12).
- [15] Al-Janadi, Y., Rahman, R.A., & Omar, N.H. (2013). Corporate governance mechanisms and voluntary disclosure in Saudi Arabia. *Research Journal of Finance and Accounting*, 4(4), 25-35.
- [16] Mangena, M., & Pike, R. (2005). The effect of audit committee shareholding, financial expertise and size on Interim financial disclosures. *Accounting and Business Research*, 35(4), 327-349.
- [17] Khanthavit, A., Polsiri, P., & Wiwattanakantang, Y. (2003). *Did families lose or gain control? Thai firms after the East Asian financial crisis*. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.370120>.

- [18] Donnelly, R., & Mulcahy, M. (2008). Board structure, ownership, and voluntary disclosure in Ireland. *Corporate Governance an International Review*, 16(5), 416-429.
- [19] Cerbioni, F., & Parbonetti, A. (2014). Exploring the effects of corporate governance on intellectual capital disclosure: An analysis of European biotechnology companies. *European Accounting Review*, Forthcoming, 1-52. <https://ssrn.com/abstract=1012838>.
- [20] Felo, A.J., Krishnamurthy, S., & Solieri, S.A. (2003). *Audit committee characteristics and the perceived quality of financial reporting: An empirical analysis*. (April 2003: 1-39). <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.401240>
- [21] Said, R., Joseph, R., Hassan, R., & Safri, I.S.A. (2023). The effect of corporate governance mechanisms on integrated reporting: A structural equation modelling (SEM) approach. *International Journal of Business and Society*, 24(1), 380-398.
- [22] Said, R., Zainuddin, Y.H., & Haron, H. (2009). The relationship between corporate social responsibility disclosure and corporate governance characteristics in Malaysian public listed companies. *Social Responsibility Journal*, 5(2), 212-226.
- [23] Kenton, W. (2023). *Durbin Watson test: What it is in statistics, with example*. <https://www.investopedia.com/terms/d/durbin-watson-statistic.asp>.
- [24] Muller, D., Judd, C. M., & Yzerbyt, V. Y. (2005). When moderation is mediated and mediation is moderated. *Journal of Personality and Social Psychology*, 89(6), 852-863.
- [25] Sharma, S., Durand, R.M., & Gur-Arie, O. (1981). Identification and analysis of moderator variables. *Journal of Marketing Research*, 18(3), 291-300.
- [26] Myers, S., & Majluf, N., (1984). Corporate financing and investment decisions when firms have information that investors do not have. *Journal of Financial Economics*, 13(2), 187-221. [http://dx.doi.org/10.1016/0304-405X\(84\)90023-0](http://dx.doi.org/10.1016/0304-405X(84)90023-0).
- [27] Healy, P.M., & Palepu, K. (2000). Information asymmetry, corporate disclosure and the capital markets: A review of the empirical disclosure literature (December 2000). https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=258514.
- [28] Watts, R.L., & Zimmerman, J.L. (1978). Towards a positive theory of the determination of accounting standards. *The Accounting Review*, 53(1), 112-134.
- [29] Tuan, T.T., Hunga, D.T., & Uyen, C.N. (2020). The effect of factors on degree of disclosing accounting information: Evidence from food industry. *Accounting*, 6(4), 525-532. <https://doi.org/10.5267/j.ac.2020.4.006>.
- [30] Nagar, V., Nanda, D., & Wysocki, P. (2003). Discretionary disclosure and stock-based incentives. *Journal of Accounting and Economics, Elsevier*, 34(1-3), 283-309.
- [31] Pfeffer, J., & Salancik, G. (1978). *The external control of organizations: A resource dependence perspective*. University of Illinois. <https://ssrn.com/abstract=1496213>.

- [32] Azutoru, I.H.C., Obinne, U.G., & Chinelo, O.O. (2017). Effect of corporate governance mechanisms on financial performance of insurance companies in Nigeria. *Journal of Finance and Accounting*, 5(3), 93-103.
- [33] Morck, R., Shleifer, A., & Vishny, R.W. (1988). Management ownership and market valuation: An empirical analysis. *Journal of Financial Economics*, 20, 293-315. [http://dx.doi.org/10.1016/0304-405X\(88\)90048-7](http://dx.doi.org/10.1016/0304-405X(88)90048-7).
- [34] Fan, S., Chen, J., & Han, H. (2023). Ownership concentration and accounting information consistency-evidence from Chinese listed companies. *Asian Review of Accounting*, 31(1), 86-113. <https://doi.org/10.1108/ARA-01-2022-0012>.
- [35] Abdullah, H., & Valentine, B. (2009). Fundamental and ethics theories of corporate governance. *Middle Eastern Finance and Economics*, 4, 88-96.
- [36] Campbell, D., Shrives, P., & Saager, H.B. (2001). Voluntary disclosure of mission statements in corporate annual reports: Signaling what and to whom? *Business and Society Review*, 106(1), 65-87. <http://dx.doi.org/10.1111/0045-3609.00102>.
- [37] Weinstein, O. (2012). Firm, property and governance: From Berle and Means to the agency theory, and beyond. *Accounting, Economics, and Law*, 2(2), 1-55. <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/2152-2820.1061/html>.